

Kennisverrijking Digitale vaardigheden in de zorg

Digitale vaardigheden

Digitale vaardigheden zijn een voorwaarde om digitale zorg in te kunnen zetten, zowel aan de kant van de zorgaanbieder als bij de patiënt of cliënt. In de zomer van 2020 besteedden we op verzoek van de SET-innovatieclusters aandacht aan dit thema. Zo organiseerden we een informatief webinar over digitale vaardigheden en een bootcamp voor organisaties die hiermee willen starten.

Met deze kennisverrijking willen de inzichten en kennis delen vanuit deze activiteiten om SET-up deelnemers op weg helpen om zelf aan de slag te gaan met digitale vaardigheden. In deze kennisverrijking komen de volgende onderwerpen aan de orde:

1. Inzichten uit de webinar
2. Informatie uit de bootcamp
3. Relevante bronnen
4. Inspirerende voorbeelden
5. Subsidieregeling digicoaches

Op 4 november 2020 is een nieuwe subsidieregeling geopend voor het opleiden van digicoaches. Bij de nieuwe voucherregeling 'Training tot digicoach' kunnen zorg- en welzijnsorganisaties een voucher aanvragen om medewerkers te laten trainen tot digicoach. Lees meer over de subsidieregeling in deze kennisverrijking over digitale vaardigheden.

Achtergrond

Definitie digitale vaardigheden

Alle vaardigheden die nodig zijn om digitale technologie te benutten om de kwaliteit van de zorg te vergroten en efficiënter, makkelijker, veilig en transparant te werken.

Achtergrond: waarom digitale vaardigheden belangrijk zijn

Ongeveer 11% van de Nederlanders van 16 tot 65 jaar heeft geen of weinig ervaring met de computer, aldus **de Rijksoverheid**. Onder Nederlanders van 55 jaar en ouder is dit zelfs zo'n 20%. Van de laaggeletterden in Nederland kan ruim 30% niet goed omgaan met een computer. Deze mensen kunnen onvoldoende zelfstandig informatie opzoeken en verwerken op de computer. Mensen met weinig digitale vaardigheden hebben meer kans om werkloos te worden en te blijven. Ook hebben zij vaak te weinig sociale contacten en een slechtere gezondheid.

Coalitie digivaardig in de zorg

Digitale toepassingen zijn belangrijk voor de zorg. Medewerkers van zorgorganisaties krijgen in hun werk onvermijdelijk te maken met digitale toepassingen. Ze werken met het elektronisch cliënten- of patiëntendossier en roostersoftware. Ook hebben zorgprofessionals te maken met domotica, beeldbellen en allerlei andere e-healthtoepassingen. Een knelpunt is echter dat een deel van de zorgprofessionals nog niet goed met digitale technologie overweg kan.

Vanuit het ECP | Platform voor de InformatieSamenleving is een aantal jaar geleden het initiatief genomen voor een **coalitie 'Digivaardig in de zorg'**. Zij signaleren dat een gebrek aan digitale vaardigheden een onderschat probleem is in de zorg. Een belangrijk doel van de coalitie is daarom het onderwerp digitale vaardigheden agenderen bij zorginstellingen. Zorginstellingen die besloten hebben om een project 'Digitale Vaardigheden' te starten, worden volop door de coalitie ondersteund.

Digitale vaardigheden & SET-up

Inzichten uit het webinar

Digitale vaardigheden als thema binnen SET-up

Vanuit het SET-up programma zien we dat digitale vaardigheden een belangrijke randvoorwaarde zijn voor het implementeren van e-health. In verschillende SET-projecten zien we dat zorginstellingen hier tegenaan lopen. Vanuit VitaValley wordt op dit onderwerp samengewerkt met het ECP. De kennis en leermiddelen die ontwikkeld worden binnen de coalitie 'Digivaardig in de zorg' brengen we vanuit deze samenwerking ook graag onder de aandacht bij de SET-up deelnemers.

In samenwerking met het ECP hebben we daarom de volgende activiteiten georganiseerd:

- Webinar digitale vaardigheden in de zorg op 23 juni 2020
- Bootcamp digitale vaardigheden in de zorg op 20 augustus 2020

Beide activiteiten zijn begeleid door Kitty de Jong (Kitty de Jong zorginnovatieadvies) en Suzanne Verheijden (buro StrakZ). Zij zijn beide betrokken bij het ECP programma 'Digivaardig in de zorg' en als expert betrokken bij het SET-up programma.

Webinar: digitale vaardigheden zijn geen keuze meer, maar een noodzaak

In het webinar lag de focus op de digitale vaardigheden voor zorgmedewerkers. In de presentatie gaan Suzanne Verheijden en Kitty de Jong in op de belangrijkste uitdagingen, beschikbare leermiddelen vanuit de coalitie digivaardig in de zorg om digitale vaardigheden te versterken. Daarnaast gaan zij in op een aantal initiatieven om zorgmedewerkers te ondersteunen bij het werken met digitale zorg:

- Het werken met een ECD trainer
- De innovatie-ambassadeur
- De digicoaches
- De i-nurse

Informatie uit de bootcamp

Het webinar werd goed tot zeer goed beoordeeld (gemiddeld met een 8,5).

Enkele reacties van deelnemers:

"Dit was heel bruikbaar als start"

"Het was zeer informatief. Veel handreikingen ontvangen, tips . Ook fijn dat er gebruik gemaakt kan worden van documentatie."

"Erg interessante inhoud, prettige presentatoren."

"Er werd veel informatie gedeeld en plekken waar je nog meer info en documenten kunt vinden".

Links naar meer informatie en terugkijken webinar:

Presentatie webinar

Webinar 'Digivaardigheden' deel 1 - Replay

Webinar 'Digivaardigheden' deel 2 - Replay

Filmpje rol i-Nurse

Uit de evaluatie van de webinar bleek dat het merendeel van de deelnemers behoefte had aan verdieping op dit onderwerp. Dit was de aanleiding om op 20 augustus 2020 een bootcamp digitale vaardigheden in de zorg te organiseren.

In een kleinschalige setting hebben Suzanne en Kitty de deelnemers meegenomen hoe organisaties een eigen aanpak kunnen ontwikkelen om digitale vaardigheden in hun organisatie te vergroten. Hierbij is de toolkit 'starterspakket digitale vaardigheden' als vertrekpunt genomen. Daarnaast zijn in de presentatie ook de mogelijkheden voor financiering opgenomen.

Bekijk hier de bootcamp digitale vaardigheden (4 delen van 30 minuten):

Bootcamp Digivaardigheden 20-08-2020 - Replay Deel 1

Bootcamp Digivaardigheden 20-08-2020 - Replay Deel 2

Bootcamp Digivaardigheden 20-08-2020 - Replay Deel 3

Bootcamp Digivaardigheden 20-08-2020 - Replay Deel 4

Relevante bronnen

Veel gratis materiaal beschikbaar

Tijdens de bootcamp werd verwezen naar verschillende websites, formats en documenten uit het starterspakket digitale vaardigheden. Hieronder een aantal links naar deze handige documenten:

Starterspakket digitale vaardigheden

Format projectplan

25 tips voor zorgorganisaties

Voorbeeld communicatieplan

Aanbevelingen en inzichten Utrechtzorg

Websites digitale vaardigheden in de zorg

Daarnaast is veel informatie over digitale vaardigheden terug te vinden op deze websites:

Digivaardigendezorg.nl : doelgroep zorgprofessionals

Coalitiedigivaardigendezorg.nl : doelgroep organisaties, managers, projectleiders

Op de landelijke kennissite www.digivaardigendezorg.nl is gratis speciaal ontwikkeld lesmateriaal te vinden, waarmee elke professional in zorg of ondersteuning aan zijn of haar digitale vaardigheden kan werken en waar docenten lesmateriaal over digitale zorg kunnen vinden. De kennissite wordt beheerd door ECP | Platform voor de InformatieSamenleving, en biedt een grote hoeveelheid praktijkgerichte leermiddelen toegesneden op het werk in een zorginstelling. Alle zorgmedewerkers, van digistarter tot ervaren gebruiker, vinden op de kennissite leermiddelen die aansluiten bij hun niveau en leerstijl.

Ook staan er op de kennissite www.digivaardigendezorg.nl veel communicatiemiddelen (posters, deurhangers, complimentenkaarten en gesprekskaartjes) waar organisaties gebruik van kunnen maken, om het thema digitale vaardigheden op de kaart te zetten op een leuke manier. Zie bijvoorbeeld deze **poster** over beeldbellen.

Inspirerende praktijkvoorbeelden

Subsidieregeling digicoaches

Inspirerende praktijkvoorbeelden

Hoe kunnen cliënten en patiënten met vragen over digitale zorg en e-healthtoepassingen het beste worden geholpen? Huisartsenorganisatie RHO-GO, het Tergooi Ziekenhuis en Amaris Zorggroep zetten gezamenlijk een **Helpdesk Digitale Zorg** op. Merlijnne Sonneveld, manager innovatie bij Amaris Zorggroep, vertelt in **deze blog** over het opleiden van zorgprofessionals en het opzetten van een speciaal loket voor cliënten en patiënten.

In januari 2019 startte het **programma Digitale Vaardigheden** bij 14 ouderenorganisaties in de regio Utrecht. Het doel van het programma is om kwaliteit van zorg en efficiency van werken te verhogen door de digitale vaardigheden van zorgprofessionals te verbeteren. Uit de evaluatie van de zorgmedewerkers blijkt 16% zichzelf te scoren als digitaal starter. Voor de 55-plusser is dat zelfs 1 op de 4. Digitale starters creëren een succesvol 'afschuifstelsel' om onder hun digitale taken uit te komen. Uit het onderzoek blijkt dat digitale starters die vaardiger worden, zelfstandiger gaan werken, meer zelfvertrouwen krijgen en zich meer een onderdeel van hun team voelen.

Subsidieregeling: Training tot Digicoach

Een digicoach blijkt een doorslaggevende succesfactor bij het vergroten van digitale vaardigheden in organisaties. Een **'digicoach'** is een zorgprofessional die de taak heeft om zijn of haar collega's te ondersteunen in het vergroten van hun digitale vaardigheden. Een digicoach coacht collega's 'on the job' om stap voor stap vaardiger te worden.

Digicoaches blijken vooral goed inzetbaar om de 'digitale starters' binnen een organisatie te ondersteunen. Een digitale starter is iemand die zich conservatief en terughoudend opstelt ten opzichte van het aanleren van nieuwe digitale vaardigheden. Hij of zij houdt vast aan oude en minder efficiënte manieren om te werken met computers.

Vragen en ondersteuning

Suzanne Verheijden deed onderzoek naar digitale vaardigheden en vertelt: “Een coachende en digitaalvaardige collega op de werkvloer die de digitale starter helpt, blijkt enorm goed te werken. Digicoaching blijkt de belangrijkste succesfactor in de gekozen aanpak. Zichtbaarheid zijn op de locatie, bijvoorbeeld door kleding of een badge, een proactieve benadering en een bekend gezicht helpen bij het succesvol inzetten van digicoaches.”

Op 4 november 2020 is een nieuwe subsidieregeling geopend voor het opleiden van digicoaches. Bij de nieuwe voucherregeling 'Training tot digicoach' kunnen zorg- en welzijnsorganisaties die vallen onder de Wmo 2015, Zvw, Wlz en/of Jeugdwet, een voucher aanvragen om medewerkers te laten trainen tot digicoach. Wat biedt deze training:

- Per organisatie kunnen maximaal 4 medewerkers getraind worden
- Een programma met twee trainingdagen waarbij de focus ligt op coachende en technologische vaardigheden en daarnaast nog verschillende intervisiemomenten.
- De training vindt plaats in huis bij de zorg- of welzijnsorganisatie of indien gewenst online.

Aanvragen kan tot uiterlijk 14 januari 2021 14.00 uur. Voor meer informatie over deze regeling en aanvragen verwijzen we naar de [website van ZonMw](#).

Vragen en ondersteuning SET-up

Heb je vragen naar aanleiding van deze kennisverrijking of heb je behoefte aan verdieping op dit thema? Neem dan contact met ons op via setup@vitavalley.nl.

Daarnaast bestaat de mogelijkheid voor SET-up deelnemers om vragen te stellen over hun eigen project via het online leernetwerk (Embrace). Alle SET-up deelnemers hebben hier een persoonlijke inlogcode voor ontvangen.

Voor reguliere SET-projecten bestaat daarnaast de mogelijkheid om individuele ondersteuning te krijgen via de expertpoule, ook op het thema digitale vaardigheden. Neem hiervoor contact met de contactpersoon vanuit SET-up of via setup@vitavalley.nl.